

زمینه‌یاب ارزش‌های ازدواج: پرسشنامه، شیوه‌ اجرا و کلید نمره‌گذاری

Marriage Values Survey: Questionnaire, Instruction and Scoring Key

Mohammad Taghi Delkhamoush, PhD

Islamic Azad University
South Tehran Branch

محمد تقی دلخמוש

استادیار دانشگاه آزاد اسلامی
واحد تهران جنوب

پرسشنامه

دستور اجرا

پاسخگوی گرامی،

لطفاً به سؤال‌های این پرسشنامه پاسخ دهید. این سؤال‌ها در مورد عقیده و نظر شما در مورد ازدواج و اهمیت جنبه‌های مختلف ازدواج هستند. شما باید مشخص کنید که با هر سؤال چقدر موافق یا مخالف هستید: کاملاً موافق، موافق، تقریباً موافق، تقریباً مخالف، مخالف، کاملاً مخالف. هر جمله را به دقت بخوانید و پاسخی را که به بهترین صورت نظر شما را بیان می‌کند، انتخاب کنید. سپس یکی از مربع‌های کوچک □ مقابل سؤال را که پاسخ شما را نشان می‌دهد، با علامت ضربدر مشخص کنید. شما در یک مطالعه علمی شرکت می‌کنید، این مطالعه صرفاً به منظور آگاهی از عقاید جوانان درباره ازدواج است. پاسخ‌های صادقانه و درست، بهترین کمک شما برای موفقیت این مطالعه است. از همکاری شما متشکریم. به همه سؤال‌ها پاسخ بدهید و برای هر سؤال فقط یکی از پاسخ‌ها را انتخاب کنید. لطفاً پیش از آنکه پاسخ دادن به سؤال‌ها را شروع کنید. مشخصات خود را تکمیل کنید.

مشخصات:

نام و نام خانوادگی: سن: جنس: وضعیت تأهل:
دانشگاه: دانشکده: رشته: سال ورود به دانشگاه:
تاریخ اجرا:

اگر ازدواج کنم	کاملاً موافق	موافق	تقریباً موافق	تقریباً مخالف	مخالف	کاملاً مخالف
۱. برای من مهم است که به هر شکل ممکن، زندگی زناشویی خود را حفظ کنم. من معتقدم که زندگی زناشویی یک تعهد مادام‌العمر است..	☐	☐	☐	☐	☐	☐
۲. برای من مهم است که زن و شوهر، تحت هر شرایطی برابر باشند. من معتقدم که زن و شوهر باید در تمام امور زندگی زناشویی (انجام کار منزل، مراقبت از کودکان، داشتن حرفه، فرصت ادامه تحصیل، ...) نقش‌های مساوی داشته باشند.	☐	☐	☐	☐	☐	☐
۳. برای من مهم است که زندگی زناشویی مرفهی داشته باشم. من معتقدم که ثروت، یکی از مهم‌ترین عوامل خوشبختی در زندگی زناشویی است.	☐	☐	☐	☐	☐	☐
۴. برای من مهم است که استقلال شخصی خود (دوستان و رغبت‌های دوره مجردی) را در زندگی زناشویی حفظ کنم. من معتقدم که زن و شوهر می‌توانند دوستان و تفریح‌های جداگانه برای خود داشته باشند.	☐	☐	☐	☐	☐	☐
۵. برای من مهم است که زندگی زناشویی‌ام سرشار از لذت و تفریح باشد. من معتقدم که ازدواجی خوب و مناسب است که فرصت‌های بهره‌مندی از لذت‌های زندگی را افزایش دهد.	☐	☐	☐	☐	☐	☐
۶. برای من مهم است که آداب و رسوم ازدواج (مراسم‌ها، مهریه، جهیزیه، ...) را بجا آورم. من معتقدم که پای‌بندی به سنت‌های ازدواج، در پایداری زندگی زناشویی مؤثر است.	☐	☐	☐	☐	☐	☐
۷. برای من مهم است که با شخصی که خودم انتخاب کرده‌ام و مورد علاقه من است، ازدواج کنم؛ حتی اگر این انتخاب مورد موافقت والدینم قرار نگیرد.	☐	☐	☐	☐	☐	☐
۸. برای من مهم است که صاحب فرزند شوم. من معتقدم که زندگی زناشویی بدون فرزند، ناقص است.	☐	☐	☐	☐	☐	☐
۹. طلاق را یک امر محتمل می‌دانم و برای آن آماده‌ام. من می‌پذیرم که هر فردی در طول زندگی تغییر می‌کند و ممکن است به دلیل امیال و افکار جدید، از ادامه زندگی زناشویی خود منصرف شود.	☐	☐	☐	☐	☐	☐
۱۰. برای من مهم است که روابط نزدیک با خانواده‌ام (والدین و خویشاوندان) را همچنان حفظ کنم. من مایلیم که پیوستگی با والدین خود را، به مانند شرایط پیش از ازدواج، در زندگی زناشویی ادامه دهیم.	☐	☐	☐	☐	☐	☐
۱۱. برای من مهم است که عهده‌دار تعیین وظایف خود و همسرم باشم. من مایلیم تصمیم‌گیری نهایی در مورد مسائل زندگی زناشویی بر عهده من باشد.	☐	☐	☐	☐	☐	☐
۱۲. برای من مهم است که تحت هیچ شرایطی همسرم از من ناراحت نشود. در صورت بروز اختلاف، حاضریم برای جلوگیری از ناراحتی همسر، از او پیروی کنیم.	☐	☐	☐	☐	☐	☐
۱۳. به شرایط موجود قانع خواهیم بود؛ حتی اگر کاملاً مطابق میلیم نباشد. برای من مهم است که به دنبال خواسته‌هایی نباشم که ممکن است زندگی زناشویی مرا برهم زند.	☐	☐	☐	☐	☐	☐

برای ازدواج	کاملاً موافق	موافق	تقریباً موافق	تقریباً مخالف	مخالف	کاملاً مخالف
۱. آماده‌ام و مایلیم که به‌زودی ازدواج کنم.	☐	☐	☐	☐	☐	☐
۲. حتی اگر اکنون آماده نباشم، اما این تصور که ممکن است هیچگاه ازدواج نکنم، برایم ناگوار است. برای من مهم است که حتماً روزی ازدواج کنم.	☐	☐	☐	☐	☐	☐

کاملاً مخالف	مخالف	تقریباً مخالف	تقریباً موافق	موافق	کاملاً موافق	برای ازدواج،:
☐	☐	☐	☐	☐	☐	۳. مرد باید سرپرست اصلی خانواده باشد. برای من مهم است که مرد رهبری خانواده را بر عهده داشته باشد.
☐	☐	☐	☐	☐	☐	۴. «عشق» مهم‌ترین اصل است. من معتقدم که عشق برای زندگی زناشویی ضروری است.
☐	☐	☐	☐	☐	☐	۵. آماده‌ام با کسی که والدینم مناسب می‌دانند، ازدواج کنم. برای من تبعیت از نظر والدینم در انتخاب همسر آینده‌ام ضروری است.
☐	☐	☐	☐	☐	☐	۶. لازم است که فرصت برقراری روابط با جنس مخالف فراهم باشد. برای من مهم است که پیش از ازدواج، بی‌آنکه فرد خاصی برای ازدواج در مد نظر باشد، احساس و عواطف خود را نسبت به جنس مخالف تجربه کنم.
☐	☐	☐	☐	☐	☐	۷. مشارکت و تفاهم مهم‌ترین اصل است. من معتقدم که احترام متقابل، کمک به یکدیگر و علائق مشترک زن و شوهر، از مهم‌ترین عوامل موفقیت در زندگی زناشویی است.
☐	☐	☐	☐	☐	☐	۸. لازم است که به شخصیت مستحکمی دست یابم. برای من مهم است که پیش از ازدواج با کسب تجربیات به درک کامل‌تری از خودم نائل شوم.
☐	☐	☐	☐	☐	☐	۹. لازم می‌دانم که از روابط پیش از ازدواج با جنس مخالف خودداری کنم. من معتقدم که این‌گونه روابط، به معنای تسلیم شدن به وسوسه‌های لذت‌جویانه است.
☐	☐	☐	☐	☐	☐	۱۰. قوانین در مورد چندهمسری مردان باید اصلاح شود. چندهمسری برای مردان تحت هر شرایطی باید ممنوع شود.
☐	☐	☐	☐	☐	☐	۱۱. زن و شوهر باید نقش‌های سنتی خود را ایفا کنند. برای من مهم است که مردان نان‌آور خانواده باشند و زنان کدبانوگری کنند.
☐	☐	☐	☐	☐	☐	۱۲. استقلال زن و شوهر از والدین‌شان یک امر ضروری و مهم است. من معتقدم که زن و شوهر نباید تحت نفوذ خانواده‌های خود قرار گیرند.
☐	☐	☐	☐	☐	☐	۱۳. لازم است فردی را که برای ازدواج انتخاب می‌کنم به خوبی بشناسم. من تا زمانی که به شناخت کافی نرسم، ازدواج نخواهم کرد.
☐	☐	☐	☐	☐	☐	۱۴. اعتقادی به عشق و شناخت پیش از ازدواج ندارم. عشق، علاقه، تفاهم و شناخت، پس از ازدواج و با گذشت زمان، بین زن و شوهر شکل خواهد گرفت.

کاملاً مخالف	مخالف	تقریباً مخالف	تقریباً موافق	موافق	کاملاً موافق	اگر ازدواج کنم، برای ازدواج همسری را ترجیح می‌دهم که.....:
☐	☐	☐	☐	☐	☐	۱. «مسئولیت‌پذیر» باشد. برای من مهم است با کسی ازدواج کنم که بتوانم در شرایط دشوار زندگی زناشویی روی او حساب کنم.
☐	☐	☐	☐	☐	☐	۲. «قدرتمند» باشد. برای من مهم است با کسی ازدواج کنم که بتواند به تنهایی، امور زندگی زناشویی را تحت اختیار شخص خود درآورد.
☐	☐	☐	☐	☐	☐	۳. «جذاب» باشد. برای من مهم است که همسر دارای جذابیت جسمانی باشد.
☐	☐	☐	☐	☐	☐	۴. «هوشمند» و «هنرمند» باشد، برای من مهم است که در زندگی زناشویی کنار فردی اهل فکر و خلاق باشم.
☐	☐	☐	☐	☐	☐	۵. «همشهری» من باشد. برای من مهم است که در زندگی زناشویی درگیر فرهنگ‌های ناآشنای اقوام دیگر نشوم.

کاملاً مخالف	مخالف	تقریباً مخالف	تقریباً موافق	موافق	کاملاً موافق	اگر ازدواج کنم، برای ازدواج همسری را ترجیح می‌دهم که.....
☐	☐	☐	☐	☐	☐	۶. «مؤمن» باشد، برای من مهم است که اعتقادات مذهبی بر زندگی زناشویی من حاکم باشد.
☐	☐	☐	☐	☐	☐	۷. «صادق» و «وفادار» باشد. برای من مهم است که همسرم درستکار و صمیمی باشد.
☐	☐	☐	☐	☐	☐	۸. از «طبقه اقتصادی بالا» باشد. برای من مهم است که با طبقات ثروتمند جامعه معاشر باشم.
☐	☐	☐	☐	☐	☐	۹. «هیجان‌برانگیز» باشد. برای من مهم است که زندگی زناشویی من پرشور و هیجان باشد.
☐	☐	☐	☐	☐	☐	۱۰. «خوشاوند» من باشد، برای من مهم است که با ازدواج من، پیوندهای خوشاوندی مستحکم‌تر شود.
☐	☐	☐	☐	☐	☐	۱۱. «حمایتگر» و «مهربان» باشد. برای من مهم است که کسی ازدواج کنم که به من توجه کند و همیشه در کنارم باشد.
☐	☐	☐	☐	☐	☐	۱۲. دارای «تحصیلات بالا» باشد. برای من مهم است که همسرم مراتب بالای تحصیلات دانشگاهی را گذرانده باشد.
☐	☐	☐	☐	☐	☐	۱۳. «تواندیش» باشد. برای من مهم است که همسرم به دنیای سنتی تعلق خاطر نداشته باشد.
☐	☐	☐	☐	☐	☐	۱۴. «قانع» باشد. برای من مهم است که همسرم از سهم خود از زندگی راضی باشد.

با پرسش زیر، پرسشنامه خاتمه می‌یابد. پاسخ خود را با علامت ضربدر در یکی از سه مربع کوچک در هر یک از مقایسه‌های زیر مشخص کنید.

اگر ازدواج کنم، برای ازدواج همسری را ترجیح می‌دهم که در مقایسه با من باشد.	
بزرگ‌تر ☐	بلندتر ☐
هم‌سن ☐	هم‌قد ☐
کوچک‌تر ☐	کوتاه‌تر ☐
بالاتر ☐	بالاتر ☐
هم‌سطح ☐	هم‌سطح ☐
پایین‌تر ☐	پایین‌تر ☐

۱. از نظر سن

۲. از نظر قد

۳. از نظر جذابیت

۴. از نظر سطح تحصیلات

۵. از نظر طبقه اقتصادی

از همکاری شما متشکریم

کلید نمره‌گذاری زمینه‌یاب ارزش‌های ازدواج (MVS؛ دلخمش، ۱۳۹۲، ۱۳۸۸، ۱۳۸۶)
در یک نمونه زن و مرد ایرانی: جوانان دانشجو و نوجوانان دانش‌آموز از چهار استان، تعداد ۳۶۸۰ نفر

ابعاد ارزشی	تعداد	ارزش‌های اختصاصی قلمرو ازدواج و زندگی زناشویی	ارزش‌های انتخاب همسر
سلسله‌مراتبی	۴	ثروت در زندگی زناشویی (۳) - تصمیم‌گیرنده‌ی نهایی در زندگی زناشویی (۱۱)	قدرتمند (۲۹) - طبقه اقتصادی بالا (۳۵)
برابری	۷	برابری زوجین (۲) - عشق مهم‌ترین اصل زندگی زناشویی (۱۷) - مشارکت مهم‌ترین اصل زندگی زناشویی (۲۰) - ممنوعیت چندهمسری برای مردان (۲۳)	مسئولیت‌پذیر (۲۸) - صادق و وفادار (۳۴) - حمایتگر و مهربان (۳۸)
خودپیروی عاطفی	۷	استقلال شخصی زوجین در زندگی زناشویی (۴) - زندگی زناشویی سرشار از لذت (۵) - انتخاب همسر بر اساس میل شخصی (۷) - پذیرش طلاق (۹) - برقراری روابط با جنس مخالف پیش از ازدواج (۱۹)	جذاب (۳۰) - هیجان‌برانگیز (۳۶)
خودپیروی عقلانی	۶	هویت‌یافتگی پیش از ازدواج (۲۱) - استقلال زوجین از والدین‌شان (۲۵) - شناخت کافی از همسر پیش از ازدواج (۲۶)	هوشمند (۳۱) - تحصیلات بالا (۳۹) - نواندیش (۴۰)
محاط‌شدگی	۱۶	پایداری زندگی زناشویی (۱) - پایبندی به آداب و رسوم ازدواج (۶) - داشتن فرزند (۸) - پیوستگی به والدین پس از ازدواج (۱۰) - پیروی از همسر (۱۲) - قانع بودن در زندگی زناشویی (۱۳) - ضرورت ازدواج (۱۵) - مرد رهبر خانواده (۱۶) - تبعیت از والدین در انتخاب همسر (۱۸) - خودداری از روابط با جنس مخالف پیش از ازدواج (۲۲) - ایفای نقش‌های سنتی زناشویی (۲۴) - عشق پس از ازدواج به جای عشق اولیه (۲۷)	همشهری (۳۲) - مؤمن (۳۳) - خویشاوند (۳۷) - قانع (۴۱)

ماده ۱۴ «بازخورد کلی به ازدواج» را می‌سنجد و در محاسبه ابعاد ارزش‌های ازدواج محاسبه نمی‌شود.

روش اجرا و نمره‌گذاری: برای پاسخ به زمینه‌یاب محدودیت زمانی وجود ندارد و می‌توان به صورت فردی و گروهی آن را به اجرا درآورد. نمره‌گذاری زمینه‌یاب برای تعیین سطوح هر یک از ابعاد ارزشی، با جمع جبری نمره‌های مواد ارزشی و تقسیم آن بر تعداد مواد متعلق به یک بعد ارزشی امکان‌پذیر است. بدین نحو برای هر بعد بر حسب مواد ارزشی‌ای که متعلق به آن هستند، نمره‌ای به‌دست می‌آید. نمره‌های پنج بعد ارزشی می‌توانند ترسیم دقیقی از سلسله‌مراتب ارزش‌های ازدواج را فراهم سازند.

منبع

- دلخمش، م. ت. (۱۳۸۶). ارزش‌های ازدواج در جوانان ایرانی. فصلنامه روان‌شناسان ایرانی، ۱۲، ۳۰۹-۲۹۹.
- دلخمش، م. ت. (۱۳۸۸). سلسله‌مراتب ارزش‌های ازدواج در جوانان ایرانی. فصلنامه خانواده‌پژوهی، ۱۸، ۲۰۷-۲۳۰.
- دلخمش، م. ت. (۱۳۹۲). بازخورد جوانان ایرانی به ارزش‌های ازدواج: یافته‌های یک پیمایش ملی. فصلنامه روان‌شناسی تحولی: روان‌شناسان ایرانی، ۳۶، ۳۳۱-۳۵۰.

بهربرداری از نسخه‌های فارسی مقیاس‌هایی که در «آزمون‌های روانی» این فصلنامه ارائه می‌شوند، برای پژوهشگران و دانشجویان (برای پایان‌نامه‌های کارشناسی ارشد و دکتری) با ذکر منبع بلامانع است. در سایر موارد کلیه حقوق مربوط به نسخه‌های فارسی مقیاس‌ها متعلق به «مؤلف» است و چاپ، تکثیر و فروش تمامی مقیاس‌ها یا قسمتی از آنها تحت هر عنوان ممنوع است.